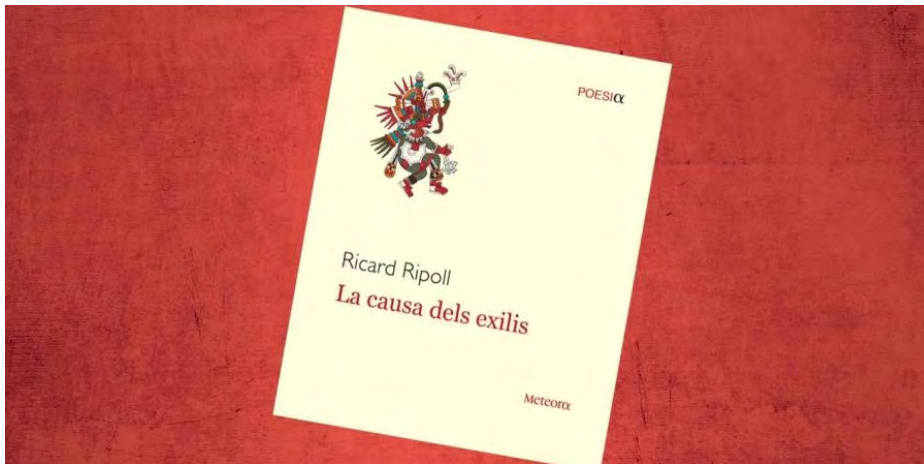

GEOGRAFIA D'UNA POÈTICA ITINERANT

Al poemari 'La causa dels exilis', Ricard Ripoll reflexiona sobre l'essència del desarrelament i l'exili

Publicat per **Llegir en cas d'incendi**

18/02/2016

Maria Nunes. Barcelona / @mnunesal

Dins la selecta col·lecció de poesia Mitilene, Editorial Meteora ha publicat *La causa dels exilis* de Ricard Ripoll, professor universitari, escriptor, autor d'una dotzena de llibres de poesia i traductor d'autors francesos com Lautréamont, Robert Desnos i Victor Segalen, entre d'altres. Ripoll és un poeta singular, segons ell mateix no pertany a cap tribu. Jordi Cervera, director de la col·lecció Mitilene, el qualifica d'"explorador de sensacions poètiques", i en destaca el seu doble vessant acadèmic d'una banda i rupturista de l'altra, que uneix una sòlida base clàssica amb l'exploració d'àmbits de la modernitat en l'escriptura. Com el seu títol indica, *La causa dels exilis* és una reflexió complexa sobre l'essència del desarrelament i de tots els possibles exilis: físic, mental, espiritual... Exilis que es converteixen en manifestacions del

desig i en escriptura poètica.

És possible que la poesia, a banda de ser representació de la realitat i expressió de sentiments, pugui ser també una poesia de pensament?, es pregunta l'autor. Ell mateix explicà, en la presentació, que tenia ganes de fer un llibre polític i el seu plantejament era com fer un llibre polític on no aparegués la política però s'hi pogués entendre a través de la metàfora. Explicà també que parteix de l'estructura i després construeix els poemes que poden formar part d'aquesta estructura. La seva idea era fer un poema llarg però fragmentat, que permetés una lectura fragmentada plena de sentit autònom. L'estructura d'aquest llibre la concep com una cantata en tres moviments, on els dos primers equivaldrien a Händel i Beethoven, i el tercer a Stravinski o Bartók. Quant a les formes poètiques, en destacà l'ús del verset que li permet una mena de discurs èpic per parlar dels exilis i del concepte d'identitat, i que és la forma poètica que utilitza en les dues primeres parts del poemari. El llibre s'obre amb un "Preludi" on destaquen aquests versos:

"En partir vaig tallar les arrels en la nit dels sacrificis.

Vaig perdre la nostra mare i, ara, només em queda la
recerca

i la voluntat de tornar a ésser.

He sabut que a l'Est es congriava la fugida

i remouré cel i terra, incansablement, a la recerca dels
meus ossos.

Sempre caminaré, fins arribar a l'indret marcat pel destí.

Car nosaltres som destí, paciència i eternitat.

Hem de saber que no tornarem a fruir de la terra si no
afegim als mots la passió dels actes.

Demà ja és tard.

Des d'ara mateix ens cal unir la ploma i l'àncora, la paraula i el patir;

Així serem petja en el camí.”

Ripoll beu de la poesia d'Agustí Bartra, que l'inspira i del qual pren al figura mítica de Quetzalcoàlt, “l'aprofitar els fils del mite antic per teixir pel meu compte” tal com ens recorda que deia Bartra. Així, el “Primer Llibre. *L'alliberament de Quetzalcòatl*” es divideix en dos moviments, “Espasme”, que comprèn vint-i-quatre poemes, i “Catàlisi”, set poemes. Tots dos moviments encapçalats per versos d'Agustí Bartra de *Quetzalcòatl* i d'*El gos geomètric*, respectivament. La reflexió, el camí “ulls endins, cap a la meva veritable terra”, “la solitud com l'únic camí encara possible per trobar l'altre”, la paraula... i el desig, “un desig tricèfal: terra, cos i llengua”, configuren aquesta primera part. La imatge de Bartra de l'arbre que camina, com unes arrels mòbils lligades al concepte d'identitat constitueix la metàfora de l'exili. El “Segon Llibre. *L'alfa de la marea*” s'obre amb els versos del *Camí dels arbres i de tu* de Carles Miralles. El componen tretze densos poemes on senyoreja “El cos i la terra, el cosmos i la paraula”, i on els sentiments del jo no arriben directament al lector sinó a través de la de la reflexió poètica intensa.

Finalment, els versos de Joan Navarro, *Bardissa de foc*, ens donen la clau d'entrada en els setze poemes, breus, fragmentaris i experimentals que componen el “Tercer Llibre. *El moviment dels espais contigus*”. Domini del desig. L'altre és la figura del desig. Jo sóc l'altre. “Oblidem-nos de totes les religions divines i divinitzem la nostra voluntat de transformar la realitat”, ens diu el poeta en el seu combat cos a cos amb la paraula. Cos i paraula, que són precisament els mots que més es repeteixen al llarg del llibre. Al capdavant, passió, desig i idea només tenen el mot on encarnar-se per transcendir l'instant.

En els mots de l'autor “A tall de tancament” llegim: La poesia

és capaç “de crear el moviment on el conflicte ens mena cap a noves il·lusions, sempre amb cert misteri” i una eina per reflexionar sobre la idea de l'exili, dels exilis, “dels moviments que conjuminen espai i temps i que creen un desig tricèfal”: terra, cos i llengua. O, dit d'una altra manera: nació, sexualitat i paraula, més enllà de les identitats immediates. Per recuperar el desig del retorn i del viatge. Aquesta és la causa dels exilis: com a raó i com a antecedent.”

Aquests mots acompanyen el lector al final del viatge de la lectura, per si vol recomençar-lo o per reflexionar sobre el que ha intuït i experimentat en llegir-lo, ja que es tracta d'un llibre complex que, com assenyala Jordi Cervera, obliga el lector a fer també d'explorador de la lògica del text. I tot i així, no perd la capacitat d'emocionar i permet molts nivells de lectura, del més superficial al més profund. L'escriptura genera el sentit del text i el mots adquireixen vida pròpia en aquest singular llibre de poemes de Ricard Ripoll, ple de camins a explorar, de reflexions d'alta volada intel·lectual i de brillantor poètica.

Si t'interessa aquest llibre, et poden interessar aquests altres:

- *El gall canta per tots dos*, Agustí Bartra (Metèora).
- *Refraccions*, Hilari de Cara (Proa).
- *Poema a la durada*, Peter Handke (Cafè Central).
- *Estàtues sense cap*, Manuel Forcano (Proa).
- *Swing*, Francesc Garriga (LaBreu).

CATEGORIES

LLIBRES

POESIA

COMPARTIR AQUEST ARTICLE

